

PRIVREMENE PREPORUKE ZA DEZINFEKCIJU VAZDUHOPLOVA

Nakon prevoza osoba pod sumnjom na infekciju ili osoba oboljelih od visoko zaraznih (kontagiozih) bolesti potrebno je osigurati sprovođenje postupaka čišćenja i dezinfekcije aviona, pri čemu je odgovornost na upravi aerodroma za ugovaranje ovlaštenog izvođača za sprovođenje mjera dezinfekcije. Pri postupcima čišćenja i dezinfekcije koriste se metode i proizvodi pogodni za korišćenje u avio industriji / avionima u najvećim prihvatljivim koncentracijama i uz korišćenje prikladne opreme za ličnu zaštitu osoblja koje sprovodi dezinfekciju.

Za avione se koriste **isključivo** sredstva (uključujući deterdžente/dezinfekciona sredstva) odobrena za korišćenje od strane **proizvođača aviona** i originalne opreme (odobreni proizvodi uobičajeno su navedeni u priručniku za održavanje aviona) i usklađena sa EU legislativom, odnosno crnogorskim zakonodavstvom. Sve metode postupaka izvode se prema uputstvima proizvođača aviona.

Evropski centar za prevenciju i kontrolu bolesti (ECDC) izdao je preporuke za korišćenje aktivnih supstanci za dezinfekciju COVID-19, uz napomenu kako u obzir dolaze i sredstva na bazi drugih aktivnih supstanci ukoliko su odobrena od strane proizvođača aviona. **Sva sredstva, uključujući i popis aktivnih supstanci prema preporukama ECDC-a, kao i metode koje se koriste za dezinfekciju, moraju biti u skladu sa uputstvima proizvođača aviona.**

Popis aktivnih supstanci za dezinfekciju COVID-19 prema preporukama Evropskog centra za prevenciju i kontrolu bolesti (ECDC):

- Etanol (70%)
- Natrijum hipohlorit (0,05-0,5%)
- Glutaraldehyd (2%)
- Izopropanol (50%)
- Benzalkonijum hlorid (0,05%)
- Natrijum hlorid (0,23%)

Potrebni materijali za sprovođenje postupka dezinfekcije:

- 2 plastične kante od 10 litara (jedna za rastvor dezinficijensa, druga za odlaganje potrepština potrebnih za dezinfekciju)
- 2 plastična lijevka za sipanje tečnosti
- 20-30 litara čiste vode u kanisteru (za miješanje rastvora dezinficijensa)
- Dovoljan broj sunđera (za čišćenje prljavštine)
- Dovoljan broj jednokratnih krpa za brisanje
- Brisač poda
- Špatula, lopatica, četkica, četka za čišćenje (za otklanjanje grubih nečistoća, fecesa, sadržaja povraćanja)
- Boca za prskanje (ručna prskalica), 2-5 litara
- Dezinficijens, koncentrovani, 1 litar po avionu (10 litara rastvora spremnog za upotrebu u avionu)

- Kanister sa poklopcem od 20-30 litara, označen sa „INFEKTIVNI OTPAD“ za odlaganje kontaminiranih tečnosti i izlučevina
- Plastične vreće za odlaganje kontaminiranih materijala, PVC vezice, oznaku da se u vreći nalazi infektivni otpad ili neizbrisivi flomaster kojim se označi da se u vreći nalazi infektivni otpad
- Baterijska lampa
- Oznaka koja obavještava o najranijem dopuštenom ponovnom ulasku u avion
- Traka i upozorenje s natpisom „ZABRANJEN ULAZ“
- Ljepljiva traka

Postupci dezinfekcije u avionima:

- Opremiti se zaštitnom opremom koja štiti od infektivnog materijala
- Pripremiti rastvor za dezinfekciju prema uputstvima proizvođača
- Otvoriti i postaviti vreću za infektivni otpad pored vidljivo kontaminiranog/zaprljanog područja. Ukoliko iste nisu dostupne, na obične vreće je potrebno postaviti oznaku da se radi o infektivnom otpadu.
- Površine koje zahtijevaju čišćenje i dezinfekciju na **sjedištu na kojem je sjedio pacijent, susjednim sjedištima u istom redu, susjednim redovima** i drugim područjima obuhvaćaju:
 - Sjedalni dio sjedišta
 - naslone za ruke na sjedištu
 - naslone sjedišta (metalni i/ili plastični dio)
 - stočić
 - zatvarač za sigurnosni pojas
 - kontrole za svjetla i vazduh, dugme za pozivanje kabinskog osoblja i ručke koje se nalaze iznad glave
 - susjedne zidove i prozore
 - pojedinačni video monitor/ekran
 - sanitarne čvorove koje je koristio pacijent: ručke i brave na vratima, WC šolju, dasku WC šolje, slavinu, umivaonik, susjedne i suprotne zidove
- **Ostala područja** čistiti i dezinfikovati u skladu sa uobičajenim protokolima za čišćenje, propisanih od strane proizvođača
- Sa čišćenjem započeti na vrhu (kontrole za svjetla i vazduh), pa postupno nastaviti prema donjim dijelovima kabine
- Ukloniti i zamijeniti sadržaj džepa sjedišta. Karticu sa uputstvima o sigurnosnim mjerama očistiti dezinficijensom.
- Brisačem poda, jednokratnim krpama ili papirnatim peškirimima očistiti vidljivo zaprljano/kontaminirano područje (ukloniti krute stvari i tečni otpad). Odložiti u vreću za infektivni otpad.
- Promijeniti rukavice u slučaju vidljive kontaminacije/zaprljanosti ili oštećenja. Odložiti u vreću za infektivni otpad
- Izliti rastvor za dezinfekciju oko kontaminiranog/zaprljanog područja te koristeći papirnate peškire rastvor rasporediti prema sredini. Nakon što je područje vlažno, papirnatim peškirimima očistiti područje a materijal odložiti u vreću za infektivni otpad
- Osigurati odgovarajuće vrijeme kontakta između dezinfekcionog sredstva i površine radi uništenja mikroorganizama. Pridržavati se svih sigurnosnih mjera prema uputstvima (npr.

osiguravanje odgovarajuće ventilacije u zatvorenim prostorima kao što su sanitarni čvorovi i izbjegavanje prskanja ili stvaranja aerosola).

- Kontaminirana sjedišta, jastučice i ostale tkanine staviti u vreću za infektivni otpad, zatvoriti i označiti za kasnije odlaganje ili dezinfekciju (za pranje tkanina koristiti program s temperaturom vode najmanje 70°C uz upotrebu deterdženta ili dezinfekcionog sredstva najmanje 25 minuta). U slučaju programa s temperaturom manjom od 70°C koristiti sredstvo prikladno za pranje na niskim temperaturama u odgovarajućoj koncentraciji).
- Isprati vodom i osušiti područje. Eventualno preostale papirnate peškire odložiti u vreću za infektivni otpad.
- Brisače poda oprati, dezinfikovati i ostaviti da se osuše.
- Rukavice skinuti i odložiti u vreću za infektivni otpad.
- Zatvoriti vreću za infektivni otpad i osigurati adekvatan transport i zbrinjavanje.
- Kad su čišćenje i dezinfekcija završeni i rukavice skinute, ruke odmah oprati sapunom i vodom ili alkoholnim antiseptikom za ruke. Izbjegavati dodirivanje lica rukavicama ili neopranim rukama.
- Za čišćenje izbjegavati korišćenje komprimovanog vazduha ili vode pod pritiskom, isto kao i druge metode koje mogu prouzrokovati prskanje ili ponovnu aerosolizaciju zaraznog materijala. Usisivače koristiti samo nakon sprovedene odgovarajuće dezinfekcije.